

БЕЗ КОРИННЯ САДУ НЕ ЦВІСТИ

У народі кажуть, що кожному потрібно знати своє родове коріння до сьомого покоління. Тож, про свого прадіда Юхима і його рід мені хочеться розповісти. Бо діда Михайла, не пам'ятав навіть мій тато Степан. Він загинув на фронті, коли татові не було ще й року. А дід Юхим глядів мене і дуже любив, бо я була єдиною правнучкою. Він помер, коли мені було шість років.

За родинними спогадами, батько Юхима був скупю, жорстокою людиною. За маленький непослух жорстоко карав навіть власних дітей. Коли його Юхим одружився з красунею Катериною і захотів відділитися від батьківської сім'ї, то не виділив йому ні клаптика землі, ні миски, ні ложки.

Плакала Катерина, але, на щастя, мала лютого та працюючого чоловіка, який розраджував її. Та й сама вона багато працювала: шила, ткала, пряла, бо мала золоті руки. А в 1914 році народився первісток Михайло (мій дід). Не довго радів Юхим. У 1917 році його забрали на війну. Катерина залишилася без підтримки і опори, бо на той час батьків у неї вже не було, а рідня бідувала. Пішла жити з дитиною до чоловікового брата Макара, в якого і своя сім'я була великою.

Від Юхима з фронту звісток не було. Треба було шукати якусь раду, за щось годувати сина. Залишивши дитину в Макара, жінка їде на заробітки на Кавказ. Але й там тоді жилося бідно. Привезла із собою лише мішок сухих грушок-дичок. Сім довгих років не мала Катерина звістки від чоловіка. Під час одного бою солдат Юрашкевич потрапив у полон. Повезли його до далекої Австрії. Вишикували всіх полонених на площі і прийшли туди «покупці». Один із них запитав, хто вміє пекти хліб. Юхим від-

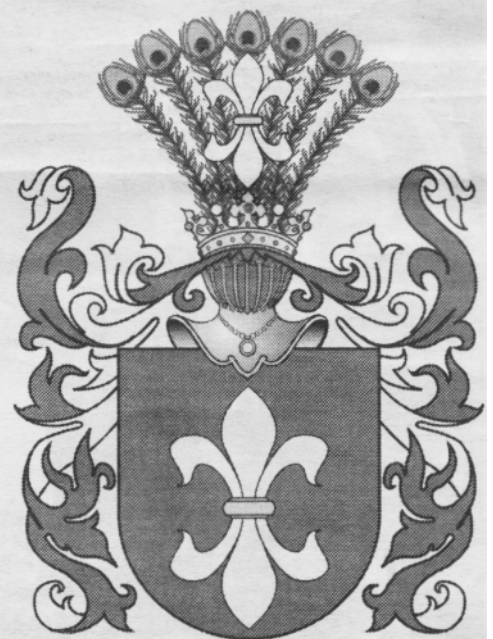
подарями. Син Михайло одружився з Ольгою Григорівною Тумаш, з села Храпин. У них в 1941 році народився син Петро, а в 1943 році син Степан (мій тато). Шістнадцятирічний Дмитро закохався в Наталію Наумівну Сидорчук із Новосілля. Вона була дуже молоденька, низенького зросту, але для нього - найкраща в світі. Щастям світилися очі батьків та дітей. Усе в житті налагодилося. І ось знову війна. Михайла забрали на фронт. По дорозі, на станції Дарниця, поїзд, яким везли солдатів, обстріляли з німецького літака. Чимало наших земляків там загинуло, серед них був і мій дід Михайло. Смерть брата бачив двоюрідний брат Андрій та інші односельці. Поховали загиблих в одній великій могилі.

А в селі господарював Юхим. Був заможним господарем, тому часто вночі до нього приходили «лісові гості» по продукти. Хто вони - інколи й не знав. Били його і Катерину, забирали все, що бачили, що могли знайти. Сина Дмитра агітували теж іти до лісу, але Юхим вагався, бо часом чув, як то в одному, то в іншому місці були вирізані цілі сім'ї. Пекучим болем нагадувала про себе і родинна трагедія: загинула його сестра Марія, її 16-ти річна донька Ярина та свекруха Софія. Причина проста - чоловік Марії був на фронті, а вона ходила до райцентру Морочне, щоб отримати гроші на дітей. А тих, хто виходив за межі села, вбивали, щоб не доносили на «лісовиків».

Всіляко оберігав Юхим сина Дмитра від небезпеки, хлопець часто переховувався в лісі. Одного разу в село прибули німці і вимагали, аби Дмитро йшов служити до них. Щоб домогтися свого, фашисти забрали із собою в Камінь-Каширський матір Катерину. По-

◆ МІЙ РОДОВІД

своїм внукам і батька, і матір. Старшого внука Петра Юхим вивчив на бухгалтера. Він працював головним бухгалтером в колгоспі, одружився на сироті з Кух-Волі, на жаль, дітей не мали. Пізніше Петро захворів і покинув цей світ, не досягнувши і сорокарічного віку. Другий онук Степан служив в армії, вивчився на водія, довгий час шоферував в колгоспі, працював експедитором, в дорожній службі, завклубом. За всім необхідним інвентарем, який потрібен був на консервний цех, який тоді будувався, тато об'їздив Читу, Казахстан, Москву. Одружився на Ользі Троневиц, з Кухче. Оля - трудолюбива, красива, щира, добра, у ставленні до людей - товариська, вміла вислухати, дати пораду, підтримати. Усі її поважали й поважають і нині. Мама теж працювала на різних роботах: завклубом, брала участь у всіх концертах, мала надзвичайний голос, мало хто міг зрівнятися з нею у виконанні будь-яких пісень. Працювала також секретарем сільської ради, головою проф-

герб «Гоздава»

повів, що він має такі навички, хоча ніколи навіть не пробував цього робити. Подумав, що маючи справу з хлібом, не вмере з голоду і довгі роки по-но працював пекарем. Війна закінчилася. Юхим повернувся додому, захотів будуватися. Наймався теслею, будував хату, орав, сів, косив. І все це робив дуже справно. Уподобав його храпинський пан Ридзевський. Став запрошувати до себе на роботу, виділив кусок землі на Політку. Там були страшні зарослі, але молодий господар помаленьку їх викорчовував. Працював від зорі до зорі. Невдовзі народився другий син - Дмитро. Сини підросли, стали допомагати батькові. Збудував добротну хату, яка дуже сподобалася пану Ридзевському. Той пропонує перевезти нову будівлю до нього в двір, а за це дарує панського лісу на нову хату. Так і зробив Юхим: перевіз із Політка новозбудований дім до храпинського маєтку, а сам збудував нову хату, на той час - «хату на все село».

Стали вони заможними гос-

обіцяли випустити, коли до них з'явиться Дмитро. Юхим запланував сховати сина у брата Кирила, який проживав в селі Судче. Невістка Наталка ось-ось мала народити дитину. Дмитро вирішив попрощатися із своїм другом. Пішов до сусідів Тумашів, а там була засідка. Його товариш утік через вікно, а життя Дмитра обірвала куля. За непослух Юхиму спалили клуню, забрали кожухи, інші тканині речі із скрині. Згорів і сусідський хлів. Невістка Наталка не витримала горя, у неї розпочалися передчасні пологи, народився хлопчик, у породіллі розпочалася сильна кровотеча і доки свекор Юхим віз її волами до лікарні в Кухітську Волю, вона померла. Через тиждень не стало і дитини. Усіх трьох їх поховали поруч на кладовищі в селі Новосілля. Катерина з горя пішла до річки Веселуха топитися, та почула, як десь у селі заплакали діти. Подумала, що в неї ще двійко внуків без батька і їх же треба годувати. Незабаром захворіла і невістка Ольга. Так і замінили Юхим з Катериною

спілки. Зараз на заслуженому відпочинку.

Мої батьки народили двоє дітей: мене і брата Михайла. У брата теж двоє дітей. - Син Олександр одружився і має сина Артемка, який на даний час і є найменшим продовжувачем роду Юрашкевичів. У мене теж двоє дітей, троє внуків і дуже хочеться, щоб вони пам'ятали свій родовід.

Наш рід має і свій герб «Гоздава», так як прізвище Юрашкевич належить до давнього шляхетського герба «Гоздава». Його відшукала при допомозі інтернету моя хресна - Ніна Миколаївна Дицьяк. Цей герб було надано 1077 року королем Владиславом I шляхетному лицарю Христиану з Гоздави - за хоробрість на полі бою. Лілія символізувала благородний шляхетський стан, а павичеве пір'я в нашом лоннику - мудрість. Історики стверджують, що прізвище Юрашкевич належить до типу незвичайних. У давніх хроніках громадяни із таким прізвищем були важливими персонами.

**Жанна Степанівна Вакуліч
(Юрашкевич), с.Кухче**